

Erasmus+

Μετασχηματίζοντας τις Ιστορίες των Νέων, Χαρτογραφώντας Κινδύνους, Διαγιγνώσκοντας Ανάγκες και Διαμορφώνοντας Πολυτροπική Παρέμβαση προς την Προσωπική Ωρίμανση και την Κοινωνική Ένταξη των Νέων Ανθρώπων σε Δύσκολες Καταστάσεις

Αριθμός Έργου: 2016-1-RO01-KA205—023754

Τα χρονικά της επιτυχίας Θετική εξιστόρηση – καταγραφή του ταξιδιού προς λύσεις & ‘ανάκαμψη’, θεραπευτικό και προληπτικό εργαλείο

Συγγραφέας:

Centrul Educativ Buzias, Ρουμανία

Με την συνεισφορά των:

Eughenia s.c.s., ΙΤΑΛΙΑ

Αθηναϊκό Κέντρο Μελέτης του Ανθρώπου (ΑΚΜΑ), Ελλάδα

FITT, Ρουμανία

EUROSUCCESS CONSULTING, Κύπρος

Erasmus+

Περιεχόμενα

Επεξηγηματικό φυλλάδιο για τους γονείς.....	3
Σύνηθης συμπεριφορά κινδύνου	4
Οι κύριοι προβληματικοί τομείς που απασχολούν περισσότερο τους εφήβους υψηλού κινδύνου	7
Κατάχρηση Αλκοόλ και Ναρκωτικών.....	8
Σχολική Αποτυχία και Εγκατάλειψη	11
Αντικοινωνική συμπεριφορά, Εγκληματικότητα, και Βία	14
Στρατηγικές "παρέμβασης" για τους γονείς.....	17
Τι να κάνετε όταν το παιδί σας κάνει κατάχρηση ναρκωτικών ή αλκοόλ	21
Πώς να αποτρέψετε ένα έφηβο από το να διακόψει το σχολείο.....	24
Πρόληψη της εγκληματικότητας στους ανηλίκους.....	28
Χρονικό επιτυχίας	Error! Bookmark not defined.
Ιστορία 1.....	39

Erasmus+

Επεξηγηματικό φυλλάδιο για τους γονείς

Η αναζήτηση νέων εμπειριών είναι φυσιολογική για τους εφήβους, και ορισμένες φορές εμπεριέχει αναζήτηση περιπέτειας ή και ακόμη επικίνδυνη συμπεριφορά. Εάν ανησυχείτε ότι το παιδί σας επιλέγει μη ασφαλή ρίσκα, υπάρχουν πράγματα που μπορείτε να κάνετε για να βοηθήσετε το παιδί σας να μείνει ασφαλές - και να μετριάσετε το δικό σας άγχος.

Είναι φυσιολογικό για τους εφήβους να θέλουν νέες εμπειρίες - αν και μπορεί να είναι αγχωτικό για σας ως γονέα.

Οι έφηβοι χρειάζονται να εξερευνήσουν τα όρια και τις ικανότητές τους, καθώς και τους περιορισμούς που ορίσατε. Χρειάζονται επίσης να εκφραστούν ως άτομα. Είναι όλα μέρος της πτορείας τους να γίνουν ανεξάρτητοι νέοι ενήλικες, με τη δική τους ταυτότητα.

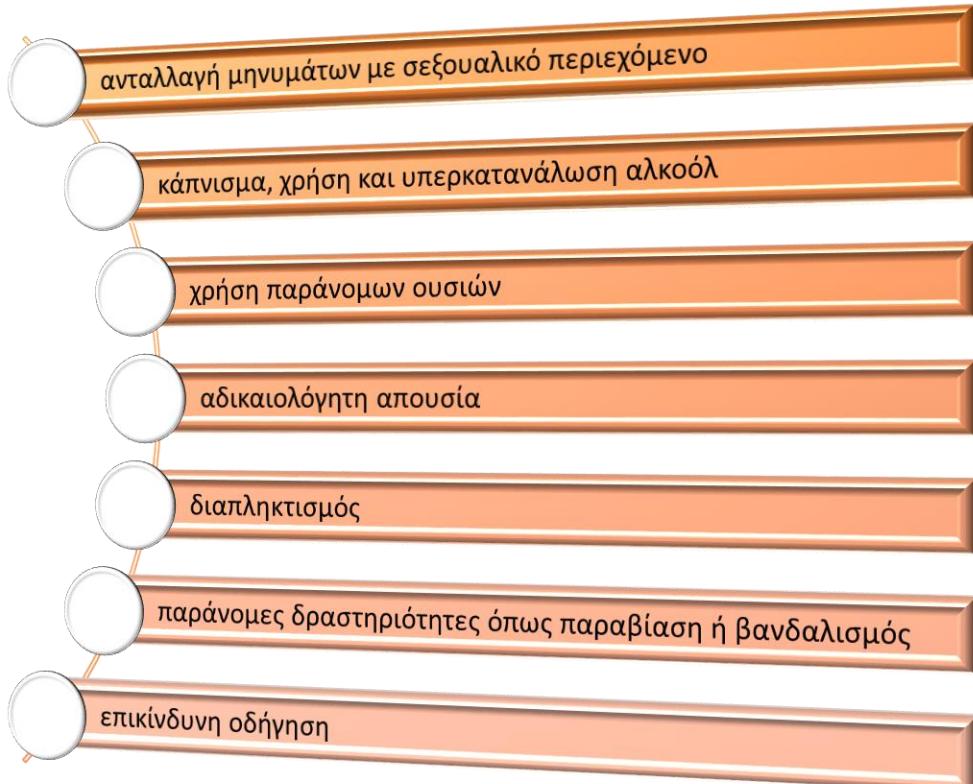
Επίσης, τα τμήματα του εφηβικού εγκεφάλου που χειρίζονται τον προγραμματισμό και τον έλεγχο των παλμών δεν ωριμάζουν πλήρως μέχρι και την ηλικία των 25. Αυτό σημαίνει ότι οι έφηβοι είναι μερικές φορές πιο πιθανό από τους ενήλικες να λαμβάνουν γρήγορες αποφάσεις χωρίς πάντα να σκέπτονται τις συνέπειες και μερικές φορές οι έφηβοι λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με δυνητικά επικίνδυνα πράγματα προκειμένου να ενταχθούν σε μια ομάδα.

Erasmus+

Συνήθης συμπεριφορά κινδύνου

Η ριψοκίνδυνη συμπεριφορά ποικίλλει ανάλογα με το φύλο. Τα αγόρια είναι πιο πιθανό να πειραματιστούν με καβγάδες και να κάνουν κοπάνα από το σχολείο, ενώ τα κορίτσια είναι ελαφρώς πιο πιθανό να καπνίσουν.

Ορισμένοι έφηβοι είναι πιο πιθανό να εμπλακούν σε ριψοκίνδυνη συμπεριφορά. Ορισμένοι νέοι έχουν την τάση να αναζητούν τη συγκίνηση περισσότερο από άλλους. Με άλλα λόγια, απολαμβάνουν την 'օρμή' της περιπέτειας και θέλουν νέες και συναρπαστικές εμπειρίες.

Άλλοι έφηβοι έχουν διαφορετική κατανόηση του κινδύνου από τους γονείς τους. Αυτό σημαίνει ότι δεν βλέπουν κανένα πραγματικό κίνδυνο σε αυτό που κάνουν. Όταν οι έφηβοι σκέφτονται ότι οι πράξεις τους θα έχουν αρνητικές συνέπειες, σκέφτονται πιο προσεκτικά γι' αυτό που κάνουν.

Ορισμένοι έφηβοι επηρεάζονται πολύ από τους συνομηλίκους τους και την ανάγκη τους να ενταχθούν, γι' αυτό κάνουν αυτό που θεωρούν ότι είναι 'φυσιολογικό' για την ομάδα τους.

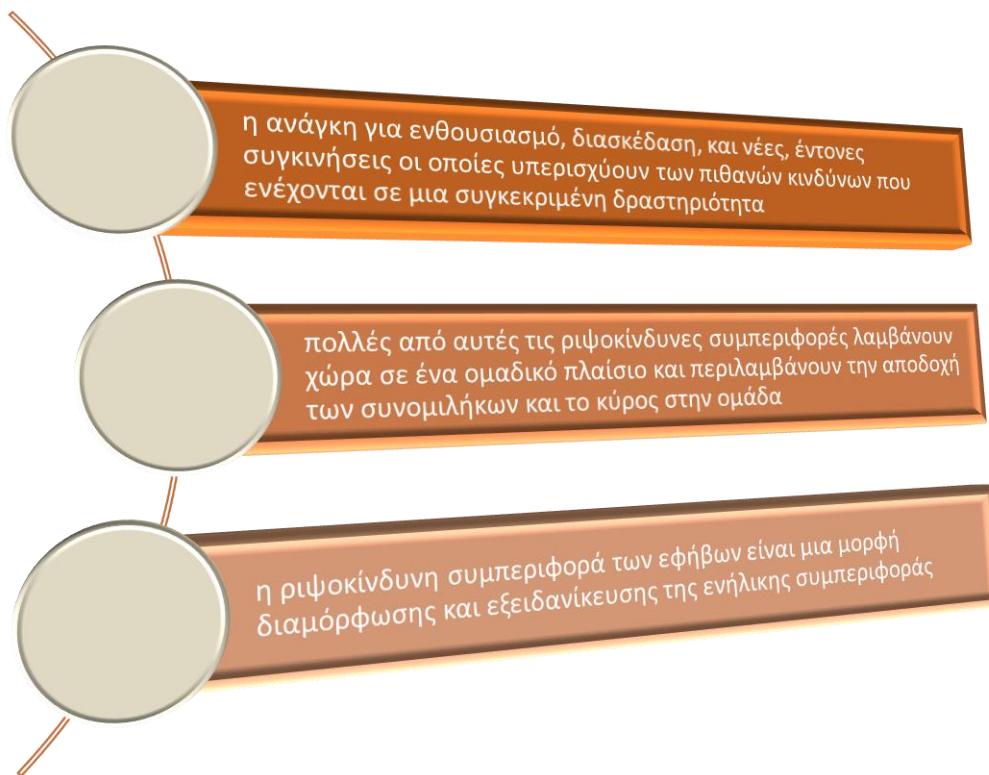

Erasmus+

Άλλοι έφηβοι θέλουν να επιτελέσουν, να εντυπωσιάσουν, να επιδείξουν ή να είναι διαφορετικοί. Στην πραγματικότητα, η ριψοκινδυνότητα ανάμεσα στους εφήβους διπλασιάζεται όταν οι συνομήλικοι βρίσκονται τριγύρω.

Γιατί οι έφηβοι εμπλέκονται σε επικίνδυνες συμπεριφορές

Έχετε υπόψη ότι οι έφηβοι δεν είναι όλοι όμοιοι και ότι μπορεί να έχουν διαφορετικούς λόγους για να εμπλακούν στην ίδια ριψοκινδυνη συμπεριφορά.

Erasmus+

Οι έφηβοι μπορεί επίσης να έχουν ποικίλους λόγους για να εμπλακούν σε μια συγκεκριμένη ριψοκίνδυνη συμπεριφορά. Για παράδειγμα, δεδομένης της χρήσης της σεξουαλικότητας στην αγορά για κάθε προϊόν σχεδόν που μπορεί κανείς να φανταστεί, δεν είναι απορίας άξιον το γεγονός ότι οι έφηβοι είναι τόσο περιέργοι και σε πειρασμό για δοκιμή. Στο εκπαιδευτικό κέντρο οι περισσότεροι από τους εφήβους δήλωσαν ότι σκέφτηκαν πως η πίεση ενός φίλου ήταν "συχνά" ένας λόγος που διέπραξαν το έγκλημα.

Για ορισμένους νέους, η ανάληψη ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς μπορεί να υποδεικνύει ένα πρόβλημα που μπορεί να απειλήσει την ευημερία τους τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Είναι πολύ σημαντικό οι γονείς να κατανοήσουν τη διαφορά μεταξύ του φυσιολογικού πειραματισμού και των σημάτων των μπλεγμένων ή σε υψηλό κίνδυνο νέων, ώστε να αντιδράσουν με τον κατάλληλο τρόπο

Ποιες είναι ορισμένες ενδείξεις ότι οι νέοι έχουν περάσει τη γραμμή μεταξύ του φυσιολογικού πειραματισμού και της προβληματικής συμπεριφοράς;

Η ανησυχία δικαιολογείται όταν οι ριψοκίνδυνες συμπεριφορές αρχίζουν νωρίς, όπως στην ηλικία των 8 ή 9 ετών, είναι σε διαρκή εξέλιξη και όχι περιστασιακές και συμβαίνουν συνήθως σε ένα κοινωνικό πλαίσιο συνομηλίκων που ασχολούνται με τις ίδιες δραστηριότητες. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η παραπομπή του/της εφήβου και της οικογένειάς του/ της σε έναν επαγγελματία ψυχικής υγείας. Επιπλέον, μπορεί να είναι ένα σημάδι ότι ένας έφηβος έχει σοβαρό πρόβλημα και χρειάζεται επαγγελματική βοήθεια εάν εμπλέκεται σε πολλαπλές ριψοκίνδυνες συμπεριφορές

Οι νέοι που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο σοβαρών αρνητικών συνεπειών τείνουν να συμμετέχουν σε πολλαπλές προβληματικές συμπεριφορές, όπως η χρήση ναρκωτικών και η σεξουαλική επαφή χωρίς προστασία, σε νεαρή ηλικία και συνήθως έχουν διάφορους κοινούς προγνωστικούς παράγοντες κινδύνου, όπως η κακή σχολική απόδοση και η χαμηλή αυτοεκτίμηση

Erasmus+

Οι κύριοι προβληματικοί τομείς που απασχολούν περισσότερο τους εφήβους υψηλού κινδύνου

κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών

σχολική αποτυχία και εγκατάλειψη

αντικοινωνική συμπεριφορά, εγκληματικότητα, και βία

Erasmus+

Κατάχρηση Αλκοόλ και Ναρκωτικών

Είναι δύσκολο να σχεδιάσουμε τη γραμμή μεταξύ των εφήβων που πειραματίζονται απλώς με το αλκοόλ και τα ναρκωτικά και τους εφήβους που έχουν αναπτύξει πρόβλημα στη χρήση αλκοόλ ή ναρκωτικών. Συχνά, μόνο ένας εκπαιδευμένος επαγγελματίας κατάχρησης ουσιών μπορεί να κάνει αυτή την εκτίμηση. Οι έφηβοι που αρχίζουν να κάνουν χρήση ναρκωτικών νωρίς, οι οποίοι βασίζονται στο αλκοόλ και τα ναρκωτικά για να ανακουφίσουν τα συναισθήματα άγχους ή κατάθλιψης, ειδικά όταν μια τέτοια χρήση μοιράζεται με τους φίλους τους, μπορεί να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από άλλους εφήβους στην ανάπτυξη ενός προβλήματος κατάχρησης ουσιών. Η γονική κατάχρηση ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της κατάχρησης αλκοόλ, αποτελεί παράγοντα κινδύνου για την ανάπτυξη προβλημάτων κατάχρησης ουσιών για τους εφήβους, καθώς και ορισμένα χαρακτηριστικά γονικής και οικογενειακής διαχείρισης. Αυτές περιλαμβάνουν την έλλειψη παρακολούθησης ή εποπτείας των νέων, ασαφείς προσδοκίες για τη συμπεριφορά των νέων και καμία (ή μόνο σπάνια) επιβράβευση της θετικής συμπεριφοράς. Η έκθεση στην χρήση ουσιών από συνομηλίκους και η ευαισθησία στην πίεση από τους συνομηλίκους μπορεί επίσης να αυξήσει τον κίνδυνο κατάχρησης ουσιών.

Erasmus+

Οι συνηθισμένοι λόγοι για τους οποίους οι έφηβοι κάνουν χρήση ναρκωτικών περιλαμβάνουν

- | Περιέργεια
- | Πίεση Συνομηλίκων
- | Στρες
- | Επιθυμία για απόδραση
- | Συναισθηματικές δυσκολίες
- | Διασκέδαση

Ενδείξεις Κατάχρησης Ναρκωτικών από τους Εφήβους

Υπάρχουν πολλά σημάδια ότι ένας έφηβος κάνει χρήση ναρκωτικών. Μπορεί να είναι δύσκολο να διακρίνεις τη διαφορά μεταξύ των πόνων της εφηβείας και της πραγματικής χρήσης ναρκωτικών, αλλά οι γονείς μπορούν να είναι προληπτικοί μιλώντας στον έφηβο για να μαθαίνουν τι συμβαίνει.

Erasmus+

Τα συχνά σημάδια της κατάχρησης ναρκωτικών από τους εφήβους περιλαμβάνουν

- Κακούς βαθμούς
- Κατακόκκινα μάτια
- Αναίτιο γέλιο
- Απώλεια ορίων
- Ασυνήθιστη κόπωση
- Μυστικοπάθεια
- Οσμή καπνού στην αναπνοή ή στα ρούχα
- Συχνό αίσθημα πείνας ή “λιγούρες”
- Αποφυγή βλεμματικής επαφής
- Εξασθημένη προσωπική εμφάνιση
- Ελυπτή υγιεινή
- Απώλεια ενδιαφέροντος για δραστηριότητες

Erasmus+

Σχολική Αποτυχία και Εγκατάλειψη

Η εγκατάλειψη του σχολείου μπορεί να είναι μια από τις πιο επιζήμιες ενέργειες που μπορούν να λάβουν οι νέοι, με δυνητικά καταστροφικές επιπτώσεις στο οικονομικό τους μέλλον.

Η εγκατάλειψη του σχολείου είναι μια διαδικασία που αρχίζει συχνά στο δημοτικό σχολείο και οδηγεί τα παιδιά σε σταδιακή αποστασιοποίηση από το εκπαιδευτικό σύστημα. Οι λόγοι αυτής της αποστασιοποίησης ποικίλλουν σημαντικά από το ένα παιδί στο άλλο, από τον έναν πολιτισμό στον άλλον, και περιλαμβάνουν το άγχος του παιδιού σε ένα ακατάλληλο σχολικό σύστημα (κοινωνικοοικονομικοί και εκπαιδευτικοί λόγοι).

Η εγκατάλειψη του σχολείου και η ακαδημαϊκή αποτυχία οδηγούν τα παιδιά σε μια ατελείωτη σπείρα όπου η έλλειψη αυτοπεποίθησης και η αίσθηση αποτυχίας περιορίζουν τις πιθανότητες ενσωμάτωσής τους στην κοινωνία (αποκλεισμός, περιορισμένη σχολική καθοδήγηση, άτυπες και ακόμη και επικίνδυνες θέσεις εργασίας κλπ.).

Ένας τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι επηρεάζονται από την απόφασή τους να εγκαταλείψουν το σχολείο είναι μια μεγαλύτερη πιθανότητα να είναι άνεργοι.

Η φυλάκιση σε κάποια είδους σωφρονιστική μονάδα, όπως η φυλακή ή το κέντρο κράτησης ανηλίκων, είναι επίσης πιο πιθανό σενάριο για όσους εγκαταλείπουν το σχολείο.

Ένα άλλο, λιγότερο αππό επακόλουθο της εγκατάλειψης του σχολείου είναι η στέρηση όλων των διαφορετικών ευκαιριών που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της ολοκλήρωσης του σχολείου. Το σχολείο είναι ένα καλό μέρος για να εξερευνήσει κανείς πνευματικά ενδιαφέροντα, να παίξει ομαδικά αθλήματα και να γνωρίσει φίλους.

Erasmus+

Παράγοντες που μπορεί να προκαλέσουν την εγκατάλειψη σε σχέση με τους μαθητές και τις οικογένειές τους

Οικονομικά προβλήματα

- Οι μεγάλες, δυσλειτουργικές και φτωχές οικογένειες αντιμετωπίζουν προβλήματα στην παροχή επαρκούς ρουχισμού για όλα τα παιδιά τους και μερικές φορές απαιτούν παιδική εργασία

Το εκπαιδευτικό παράδειγμα των γονέων

- Συχνότερα οι μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο προέρχονται από οικογένειες όπου οι ίδιοι οι γονείς δεν πέρασαν περισσότερο από οκτώ χρόνια στο σχολείο

Δραστηριότητες στο χεύλος του νόμου

- Η πορνεία, η συμμετοχή σε συμμορίες του δρόμου ή σε δίκτυα ζητιάνων κυριαρχούν σχεδόν πάντα σε παιδιά που εγκαταλείπουν το σχολείο

Δυσλειτουργικές οικογένειες

- Δοκιμασίες όπως το διαζύγιο, ο αλκοολισμός και η ενδοοικογενειακή βία μπορεί συχνά να προκαλέσουν διακοπή του σχολείου.

Το εκπαιδευτικό παράδειγμα των αδελφών

- Οι οικογένειες στις οποίες τα μεγαλύτερα αδέλφια έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο παρατηρούν συχνά τους νεότερους να κάνουν το ίδιο

Μετανάστευση

- Υπάρχουν σημαντικά ζητήματα σχετικά με την επανένταξη των παιδιών των μεταναστών που εγκαταλείπουν το εκπαιδευτικό σύστημα και επιστρέφουν έπειτα όταν είναι μεγαλύτερα. Τα ίδια προβλήματα προκύπτουν όταν οι μαθητές εντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα πολύ αργότερα από τον κανόνα

Εργασία

- Η παραγωγή χρημάτων μέσω ανειδίκευτης απασχόλησης, η εργασία σε μπαρ, η πορνεία ή η επαιτεία κατά τη διάρκεια της σχολικής θητείας σχεδόν πάντα οδηγεί σε πρόωρη διακοπή του σχολείου

Erasmus+

Σε επίπεδο κοινότητας, οι κυριότεροι παράγοντες στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι οι εξής

Erasmus+

Αντικοινωνική συμπεριφορά, Εγκληματικότητα, και Βία

Έχουν σημειωθεί πτοιοτικά διαφορετικά μοτίβα παραβατικότητας και αντικοινωνικής συμπεριφοράς (π.χ. τάση κλοπής, χρήση ναρκωτικών ουσιών ή παραβίαση των κανόνων της κοινωνίας). Για την πλειονότητα των εφήβων που ενεργούν, η συμπεριφορά τους αντικατοπτρίζει ένα χάσμα μεταξύ της βιολογικής και της κοινωνικής τους αριμότητας. Οι νέοι άνθρωποι διαπράττουν αυτές τις πράξεις παρορμητικά και, αν τους διαχειριστούν με τρόπο που τους αποθαρρύνει από αυτό το είδος συμπεριφοράς και τους επαναφέρει στη σωστή κατεύθυνση, οι περισσότεροι παύουν όλες τις μορφές αυτού του τύπου συμπεριφοράς από την ενηλικίωση. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι νέοι που διαπράττουν αυτές τις πράξεις δεν κινδυνεύουν για περαιτέρω προβλήματα. Για παράδειγμα, οι νεαροί των οποίων τα αστεία της μιας φοράς τους έφερναν σε επαφή με πιο σοβαρά παραβιαστικούς νέους μπορεί να επηρεαστούν από αυτούς τους νέους, οι οποίοι ενισχύουν τις αντικοινωνικές τους συμπεριφορές. Ωστόσο, οι μεμονωμένες πράξεις, ιδιαίτερα εκείνες που εμφανίζονται στην εφηβεία χωρίς προϋπαρξη αυτών στην παιδική ηλικία, είναι λιγότερο σοβαρής ανησυχίας από τις πολλαπλές πράξεις ή πράξεις που ακολουθούν επιθετικές συμπεριφορές στην παιδική ηλικία.

Παράγοντες που σχετίζονται με θετικά αποτελέσματα

Σταθερή, Θετική Σχέση με τουλάχιστον ένα Φροντιστικό Ενήλικα

Η παρουσία ενός ενήλικα -
ενός γονέα ή άλλου ατόμου
εκτός από γονέα - με ισχυρά
θετική, συναισθηματική
σύνδεση με το παιδί

Αυτός μπορεί να είναι ένας
δάσκαλος ή ένας
προπονητής, ένα συγγενικό
μέλος, ή ένας μέντορας

Θρησκευτικές και Πνευματικές Σταθερές

Μια αίσθηση νοήματος είναι
ένα από τα σημαντικότερα
μονοπάτια μέσα από τα
οποία οι βίαιοι νέοι
θρίσκουν τον δρόμο τους
προς ένα εποικοδομητικό
μέλλον

Οι θρησκευτικοί και
πνευματικοί θεσμοί και
πρακτικές αποτελούν
σημαντικό μέσο για την
ανάπτυξη μας αίσθησης
νοήματος γι' αυτούς τους
νέους

Θετικό Οικογενειακό Περιβάλλον

Ένα ζεστό, φροντιστικό στυλ
γονικής μέριμνας, με
ταυτόχρονη έκαστάρη
οριοθέτηση και σεβασμό για
την αυξανόμενη αυτονομία
των εφήβων, φαίνεται να
συνδέεται με την
ανθεκτικότητα στους
εφήβους

Ισχυρές, θετικές σχέσεις
μητέρων-εφήβων έχουν
επίσης βρεθεί να
σχετίζονται με την
ανθεκτικότητα μεταξύ των
νέων όταν οι πατέρες,
αποσιάζουν από το σπίτι

Erasmus+

Στην πρακτική, έχουμε δει ότι έναν ικανοποιητικό αριθμό εφήβων θυμάτων ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς μέσα στα χρόνια, και ορισμένοι από τους καθοριστικούς παράγοντες έχουν υπάρξει

- Επιλογή να βρίσκονται στο λάθος μέρος την λάθος στιγμή
- Βιασύνη ώστε δεν υπήρχε χρόνος για σκέψη
- Αδιαφορία για τον κίνδυνο ώστε να παραστήσει ή να φανεί γενναίος
- Αίσθημα ανοσίας στον τραυματισμό
- Αίσθημα απόγνωσης και αδιαφορίας για το τί γίνεται
- Αισθάνεται πολύ φοβισμένος για να αρνηθεί να διακινδυνεύσει
- Αισθάνεται πολύ θυμωμένος για να ζυγίσει τις συνέπειες
- Εμπιστοσύνη στους άλλους για να καθορίσει ποιούς κινδύνους παίρνει
- Αναζήτηση συγκίνησης για χάρη του ενθουσιασμού
- Αισθάνεται τόση πλήξη ώστε οτιδήποτε είναι άξιο να το δοκιμάσει για να ανακουφιστεί
- Πηγαίνοντας παράλληλα με την ομάδα που είναι να ανήκει
- Η χρήση ουσιών μεταβάλλει την κρίση του ατόμου
- Τολμάω για χάρη της φήμης

Erasmus+

Στρατηγικές "παρέμβασης" για τους γονείς

Κρατώντας το παιδί σας ασφαλές

- Η γνώση ότι οι έφηβοι δοκιμάζουν τα όρια δεν κάνει την αναζήτηση για συγκίνηση και την ριψοκίνδυνη συμπεριφορά ευκολότερη συνθήκη για να ζεις σε αυτήν. Ακολουθούν ορισμένες ιδέες για να βοηθήσετε το παιδί σας να σκέφτεται τις συνέπειες και να παραμένει πιο ασφαλές.

Μιλώντας για τη συμπεριφορά και τις συνέπειες

- Η συζήτηση σχετικά με τη συμπεριφορά και τις συνέπειες μπορεί να βοηθήσει το παιδί σας να μάθει να υπολογίζει πόσο μεγάλη είναι η επικινδυνότητα σε διάφορες καταστάσεις. Άλλα προσέξτε ότι δεν πετυχαίνει αν δοθεί ως διάλεξη ή απαγόρευση της συμπεριφοράς, διότι αυτό θα μπορούσε να ενθαρρύνει το παιδί σας να εξεγερθεί.
- Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να πείτε: «Θα υπάρξουν στιγμές που είναι πραγματικά δύσκολο να πεις όχι στα ναρκωτικά. Άλλα ξέρεις πόσο κακό είναι για την υγεία σου και άλλα πλαίσια της ζωής σου. Ελπίζω πραγματικά να μείνεις δυνατός»

Εξάσκηση σε συμφωνημένους κανόνες

- Εάν εργάζεστε με το παιδί σας πάνω σε κανόνες και συνέπειες για την παραβίασή τους, το παιδί σας είναι πιο πιθανό να ακολουθήσει τους κανόνες. Θα χρειαστεί να είστε ευέλικτοι και να προσαρμόζετε τους κανόνες καθώς το παιδί σας μεγαλώνει και δείχνει ότι είναι έτοιμο για μεγαλύτερη ευθύνη

Μιλώντας για αξίες

- Η γνώση του ότι είναι σημαντικό για την οικογένειά σας θα βοηθήσει το παιδί σας να αναπτύξει υπευθυνότητα και προσωπικές αξίες. Μπορείτε να ενισχύσετε τις οικογενειακές αξίες, αποτελώντας ένα καλό πρότυπο σε πράγματα όπως η κατανάλωση οινοπνεύματος, η οδήγηση και η αντιμετώπιση άλλων ανθρώπων με σεβασμό

**Έχοντας το νου
σας στο παιδί
σας**

**Μείνετε
συνδεδεμένοι με
το παιδί σας**

**Ενθαρρύνοντας
ένα ευρύ
κοινωνικό
δίκτυο**

**Βοηθώντας το
παιδί σας να
χειρίζεται την
επιφροή των
συνομιλήκων**

- Το να γνωρίζετε με ποιον είναι το παιδί σας και πού είναι μπορεί να σας βοηθήσει να προστατεύσετε το παιδί σας. Για παράδειγμα, όταν διαπραγματεύεστε κανόνες με το παιδί σας, ένας κανόνας μπορεί να είναι ότι το παιδί σας σάς ενημερώνει για το που πρόκειται να είναι και ότι σας τηλεφωνεί αν αλλάξουν τα σχέδιά του

- Εάν παραμείνετε συνδεδεμένοι και οικοδομήσετε μια ισχυρή σχέση με το παιδί σας κατά τη διάρκεια των εφηβικών χρόνων, εκείνο είναι πιθανό να τα πάει καλύτερα στην αντιμετώπιση καταστάσεων όπως η πίεση για χρήση ναρκωτικών ή η συμμετοχή σε σεξουαλική δραστηριότητα.

- Πιθανόν δεν μπορείτε να σταματήσετε το παιδί σας να είναι φίλος με ένα συγκεκριμένο άτομο ή ομάδα - αλλά μπορείτε να του δώσετε την ευκαιρία να κάνει άλλους φίλους μέσω του αθλητισμού, της εκκλησίας, της κοινότητας ή των οικογενειακών δραστηριοτήτων. Και αν κάνετε τους φίλους του παιδιού σας ευπρόσδεκτους στο σπίτι σας, αυτό σας δίνει την ευκαιρία να τους γνωρίσετε

- Εάν το παιδί σας δέχεται την πίεση των συνομιλήκων για να ενταχθεί, θα μπορούσατε να το βοηθήσετε να σκεφτεί τρόπους να αποχωρήσει χωρίς να χάσει την αξιοπιστία. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να πει στους φίλους του ότι το κάπνισμα του προκαλεί άσθμα. Ή ότι δεν μπορεί να μείνει έξω για το πάρτι επειδή έχει ένα μεγάλο παιχνίδι την επόμενη μέρα και χρειάζεται να κοιμηθεί.

Erasmus+

Ενθαρρύνοντας την ασφαλή αναζήτηση συγκίνησης

- Οι έφηβοι χρειάζεται να πάρουν ορισμένα ρίσκα για να μάθουν περισσότερα για τον εαυτό τους και να δοκιμάσουν τις ικανότητές τους. Αυτό σημαίνει ότι τυλίγοντάς τους με βαμβάκι είναι πιθανό να φέρετε τα αντίθετα αποτελέσματα.
- Αν το παιδί σας είναι σε αναζήτηση συγκίνησης, δοκιμάστε να διοχετεύσετε αυτήν την ενέργεια σε ασφαλείς και εποικοδομητικές δραστηριότητες, όπως αναρρίχηση σε βράχο, πολεμικές τέχνες, κανό ή ποδηλασία βουνού. Κάποιοι έφηβοι θα μπορούσαν να δουν ότι αγαπούν την «օρμή» του να παίζουν σε δράμα ή δημιουργικές τέχνες

Δώστε στο παιδί σας αυτονομία και ανεξαρτησία σε ορισμένες περιοχές, έτσι ώστε να μπορεί να εξερευνήσει την ελευθερία του/της χωρίς να επαναστατήσει.

Erasmus+

Υποστήριξη στην διαχείριση ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς

Εάν το παιδί σας περιστασιακά παραμένει έξω από την απογορευμένη ώρα επιστροφής, ίσως να μην ανησυχείτε πάρα πολύ. Όμως αν τακτικά κάνει πράγματα με επικίνδυνες συνέπειες - όπως χρήση ναρκωτικών, μπλέκει σε καβγάδες, πίνει ή παραβιάζει το νόμο - εξετάστε το ενδεχόμενο να αναζητήσετε βοήθεια και υποστήριξη

Επίσης, αναζητήστε βοήθεια εάν ανησυχείτε ότι η συμπεριφορά του παιδιού σας είναι αυτοκαταστροφική ή μπορεί να αποτελεί ένδειξη ενός βαθύτερου προβλήματος

Ο καλύτερος τρόπος για να ξεκινήσετε είναι να ρωτήσετε τον οικογενειακό γενικό γιατρό σας για παραπομπή σε ψυχολόγο ή άλλο επαγγελματία ψυχικής υγείας

Αν δυσκολεύεστε να μιλήσετε με το παιδί σας σχετικά με την επικίνδυνη συμπεριφορά, ίσως βοηθήσει να ζητήσετε από έναν συγγενή ή έμπιστο οικογενειακό φίλο να θίξει το θέμα. Κάποιοι έφηβοι δυσκολεύονται να μιλήσουν για ευαίσθητα θέματα όπως το σεξ και τη χρήση ναρκωτικών με τους γονείς τους, αλλά ενδέχεται να είναι πρόθυμοι να μιλήσουν σε κάποιον άλλο. Μπορείτε επίσης να συμβουλευτείτε το σχολικό σύμβουλο του παιδιού σας

Erasmus+

Τι να κάνετε όταν το παιδί σας κάνει κατάχρηση ναρκωτικών ή αλκοόλ

Ενημερωθείτε

- Είτε μόλις ανακαλύψατε το πρόβλημα των ναρκωτικών του παιδιού σας είτε έχετε ήδη βάλει τον γιο ή την κόρη σας σε πρόγραμμα αποτοξίνωσης ναρκωτικών, η σημασία της εκπαίδευσης είναι πρωταρχικής σημασίας. Υπάρχουν πολλές παρεμπηνείς γύρω από τη νόσο του εθισμού, και ως γονέας ενός εξαρτημένου, είναι πάντα σημαντικό να καταλάβετε ότι ο γιος ή η κόρη σας δεν επέλεξε αυτή τη διαδρομή. Ενώ αυτός ή αυτή μπορεί να έχει κάνει την αρχική επιλογή για χρήση ναρκωτικών, το παιδί σας δεν επέλεξε να γίνει εξαρτημένος. Ο εθισμός επηρεάζει τον εγκέφαλο του χρήστη, τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται και αισθάνονται, πώς λαμβάνουν αποφάσεις και πώς χειρίζονται την παρόρμηση και τον αυτοέλεγχο. Εκπαιδεύοντας τον εαυτό σας σε αυτή την ασθένεια, μπορείτε να εκπαιδεύσετε άλλους και να μειώσετε το στίγμα γύρω από την εξάρτηση από ουσίες.

Σταματήστε να επιτρέπετε

- Ως γονέας ενός εξαρτημένου, πρέπει να ρωτήσετε τον εαυτό σας: «Βοηθάω ή επιτρέπω τον εθισμό του παιδιού μου;» Επειδή υπάρχει μια πολύ λεπτή γραμμή μεταξύ των δύο.
- Βοηθώντας το παιδί σας με τον εθισμό στα ναρκωτικά σημαίνει ότι κάθε πράξη, κάθε κανόνας, κάθε συζήτηση, κάθε προσπάθεια που καταβάλλετε συμβάλλει σε μια υγιή και καθαρή ζωή. Σημαίνει ότι ενεργείτε για το καλύτερο συμφέρον του παιδιού σας και προετοιμάζετε το δρόμο για την ανάκαμψη. Επιτρέποντας, από την άλλη πλευρά, σημαίνει να διευκολύνετε τον γιο ή την κόρη σας να συνεχίσει να κάνει χρήση ναρκωτικών. Συχνά, η διευκόλυση είναι ακούσια ακόμα και συγκεκαλυμένη από καλή πρόθεση. Σώζετε τον γιο σας από μπελάδες όταν το χρειάζεται; Δίνετε χρήματα στη κόρης σας για να αγοράσει γεύμα ή βενζίνη; Βρίσκετε δικαιολογίες όταν ο γιος ή η κόρη σας δεν μπορούν να παρευρεθεί σε ένα οικογενειακό πάρτι ή όταν δεν καταφέρνει να παρακολουθήσει ως το τέλος μια σχολική ημέρα; Η διευκόλυνση συχνά έρχεται με τη μορφή ενός γονέα που προσφέρει βοήθεια όταν το παιδί του θα έπρεπε να το φροντίζει μόνο του τον εαυτό του.

Erasmus+

Δημιουργία εμπιστοσύνης

- Καθώς η χρήση ναρκωτικών του παιδιού σας προχώρησε, ίσως έχετε βρεθεί να είστε θυμωμένοι, απόμακροι και λυπημένοι. Δικαίως, αντιμετωπίζετε πολλά απαιτητικά συναισθήματα. Ωστόσο, αυτά τα αρνητικά συναισθήματα (σε συνδυασμό με τις αρνητικές συμπεριφορές των εφήβων σας) μπορούν να δημιουργήσουν μια μεγάλη αίσθηση δυσπιστίας και ανεντιμότητας στη σχέση σας. Ως γονέας, εξαρτάται από εσάς να θέσετε τη βάση για θετικές και παραγωγικές συνομιλίες, για ειλικρίνεια και για συγχώρεση. Με αυτόν τον τρόπο, το παιδί σας θα κερδίσει περισσότερη εμπιστοσύνη σε σας, θα σας εμπιστευτεί και θα ακούσει τι έχετε να πείτε.

Ενθαρρύνετε τη θεραπεία

- Προσπαθήστε να μην εστιάζετε στα λάθη του παιδιού σας ή στις κακές αποφάσεις που έχει πάρει. Αντίθετα, παραμείνετε αισιόδοξοι και βοηθήστε το παιδί σας να δει ότι μπορεί να τα πάει καλύτερα. Ενθαρρύνετε τον έφηβο να αναγνωρίσει τις δυνατότητές του, να κάνει θετικές αλλαγές, να κάνει θετικές πράξεις και να οικοδομήσει μια υγιή ζωή.
- Μέσω της ενθάρρυνσης, μπορείτε επίσης να βοηθήσετε το παιδί σας να κάνει το θετικό (και απαραίτητο) βήμα σε ένα πρόγραμμα θεραπείας των ναρκωτικών. Ως γονέας, μπορείτε να διερευνήσετε τα είδη των κέντρων θεραπείας για τα ναρκωτικά και να μιλήσετε στον γιο ή την κόρη σας για τις διαφορετικές επιλογές. Μπορείτε να ακούσετε τις ανάγκες, τους στόχους του και να βρείτε ένα πρόγραμμα θεραπείας που να ευθυγραμμίζεται με αυτά. Μπορείτε επίσης να βρείτε ένα κέντρο θεραπείας νέων ενηλίκων που θα σας επιτρέψει να μείνετε συμμετοχικοί, κατανοώντας ότι η υποστήριξη της οικογένειας είναι ένα σημαντικό συστατικό για την ανάκαμψη.
- Εάν ο γιος ή η κόρη σας είναι ήδη εγγεγραμμένος /η σε πρόγραμμα αντιμετώπισης ναρκωτικών, είναι σημαντικό να αναγνωρίσετε ότι η δουλειά σας ως γονέας δεν έχει απαραίτητα τελειώσει. Αντίθετα, αυτή είναι η περίοδος κατά την οποία πρέπει επίσης να λάβετε μέτρα για να αποκαταστήσετε τη ζωή και τις σχέσεις σας. Ο εθισμός του παιδιού σας, αναμφισβήτητα, έχει επηρεάσει και εσάς. Αυτή είναι η αρχή του ταξιδιού ανάκαμψης για το παιδί σας και για εσάς - είναι επίσης καιρός να αξιοποιήσετε στο έπακρο τη θεραπεία.

Erasmus+

| Φροντίστε τον εαυτό σας |

- Μόλις πήρατε μια σημαντική απόφαση για το παιδί σας. Τώρα ήρθε η ώρα να εστιάσετε σε εσάς. Κοιμηθείτε αρκετά. Αφήστε στον εαυτό σας τον χρόνο να χαλαρώσει, να ασκηθεί και να θρέψει το σώμα και την ψυχή σας. Διατηρήστε την αυτοεξυπηρέτηση ως ένα μέρος της ρουτίνας σας, για να κρατήσετε τη σκέψη σας σε κάτι σταθερό. Το παιδί σας είναι ασφαλές σε ένα κέντρο θεραπείας· μπορείτε να αναπνεύσετε.
- Ως γονέας ενός εξαρτημένου, θα πρέπει επίσης να ερευνήσετε για θεραπεία, συναντήσεις και ομάδες υποστήριξης οικογένειας. Συνεχίστε να πηγαίνετε στις συναντήσεις μέχρι να βρείτε κάτι που να σας αρέσει και να αισθάνεστε άνετα σε αυτό. Οι συναντήσεις και οι ομάδες υποστήριξης αποτελούν μια εξαιρετική ευκαιρία για να ακούσετε τις εμπειρίες άλλων οικογενειών με τον εθισμό και να πάρετε άμεσες συμβουλές για γονείς τοξικομανών. Εάν η μονάδα θεραπείας του παιδιού σας προσφέρει εργαστήρια ή οικογενειακά προγράμματα, πηγαίνετε. Και πηγαίνετε συχνά. Λάβετε υποστήριξη. Μιλήστε. Μάθετε τι να περιμένετε και πώς να αντιμετωπίσετε τον εθισμό του παιδιού σας.

| Επαν-ενισχύστε τη σχέση σας με το παιδί σας |

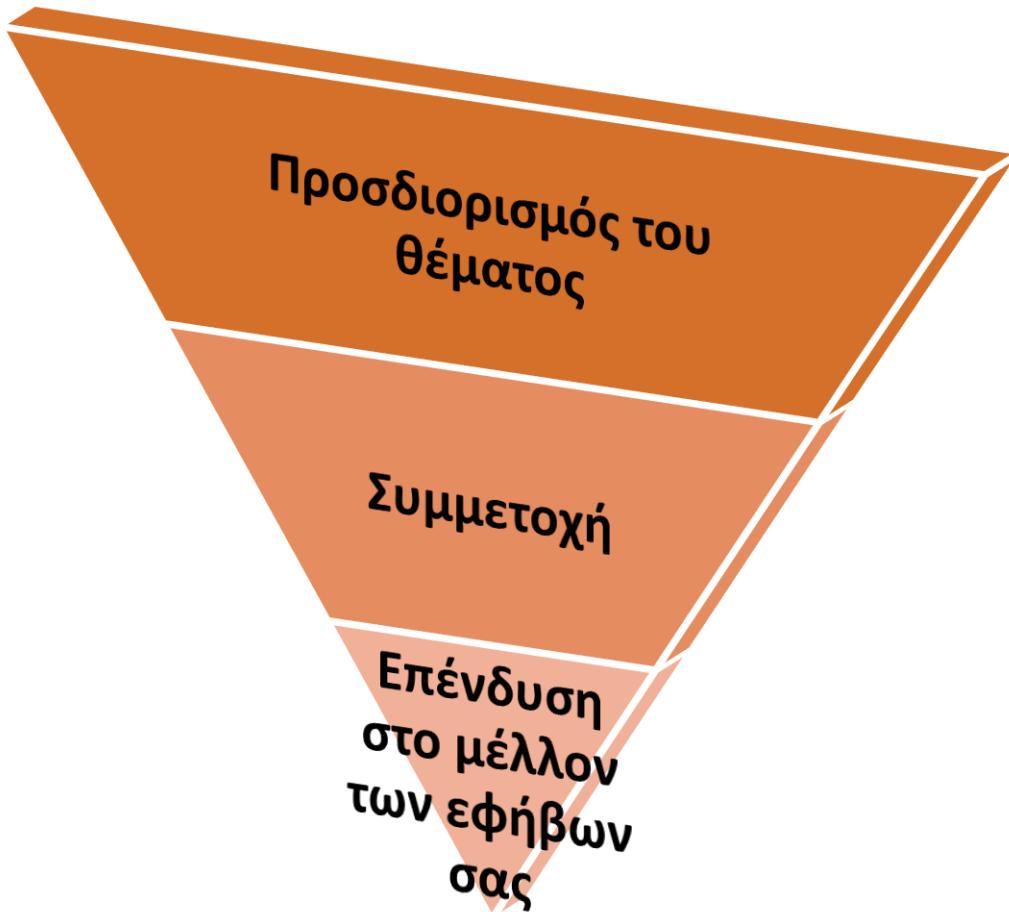
- Καθ 'όλη τη χρήση ναρκωτικών του παιδιού σας, έχετε χάσει την εμπιστοσύνη. Απομακρυνθήκατε. Η σχέση σας με το γιο ή την κόρη σας άλλαξε. Ο έφηβος έγινε ανειλικρινής και χειριστικός. Αυτός ή αυτή σας είπε ψέμετα σε πολλές περιπτώσεις και δεν άκουσε τα αιτήματά σας.
- Στο πρόγραμμα θεραπείας του εθισμού, το παιδί σας μαθαίνει πώς να ενισχύσει την αίσθηση για εαυτό του. Το παιδί σας μαθαίνει επίσης συνήθειες υγιεινού τρόπου ζωής και πώς να γίνει το καλύτερο άτομο που μπορεί να είναι. Αυτός ή αυτή μαθαίνει πώς να οικοδομήσει ουσιαστικές, σχέσεις εμπιστοσύνης χωρίς ουσίες πίσω από αυτές. Όλα αυτά θα οδηγήσουν σε μια καλύτερη σχέση μαζί σας.
- Ως γονέας ενός εξαρτημένου, θα πρέπει να αναλάβετε πρωτοβουλίες για να κάνετε το ίδιο - για να αναδημιουργήσετε και να ενισχύσετε ξανά τη σχέση σας με το παιδί σας. Αυτό δεν είναι μόνο μια νέα σελίδα, αλλά ένα νέο κεφάλαιο. Ένα νέο βιβλίο. Επικοινωνήστε με το παιδί σας. Αφήστε το παιδί σας να μάθει πόσο το υποστηρίζετε. Να είστε εκεί, πάντα. Άλλα να είστε σταθεροί, να είστε παραγωγικοί και να παραμείνετε θετικοί. Αυτό θα βοηθήσει τόσο τη διαδικασία ανάκαμψης του παιδιού σας όσο και τη δική σας

Erasmus+

Πώς να αποτρέψετε ένα έφηβο από το να διακόψει το σχολείο

Erasmus+

Erasmus+

Επικοινωνήστε με
το σχολείο του
εφήβου σας

Γίνετε μέλος του
Συλλόγου Γονέων
και Κηδεμόνων

Συμμετοχή

Αναπτύξτε μια
σχέση με τους
γονείς των φίλων
του έφηβου

Προσφέρετε στον
έφηβο σας την
δυνατότητα να δει
έναν επαγγελματία,
αν χρειαστεί

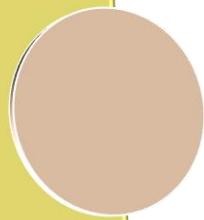
Erasmus+

Επένδυση στο μέλλον των εφήβων σας

Ενθαρρύνετε το παιδί σας να εμπλακεί σε εξωσχολικές δραστηριότητες

Μιλήστε ανοιχτά με τον έφηβό σας τακτικά για τι συμβαίνει στο σχολείο

Βοηθήστε τον εφήβό σας να αναπτυχθεί και να εργαστεί προς μελλοντικούς στόχους

Erasmus+

Πρόληψη της εγκληματικότητας στους ανηλίκους

Υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορούν να κάνουν οι οικογένειες για να αποθαρρύνουν την εγκληματικότητα των ανηλίκων και να μεγαλώνουν τα παιδιά τους ώστε να είναι ευτυχισμένοι, υγιείς, υπεύθυνοι ενήλικες. Ως γονέας, μπορείτε να παίξετε σημαντικό ρόλο στην αποτροπή του παιδιού σας από την άσκηση εγκληματικής δραστηριότητας, διαμορφώνοντας τη στάση τους, την θητική και την κατανόηση του νόμου. Παρακάτω παραθέτουμε έξι βασικές συμβουλές.

Συζητήστε με το παιδί σας

Μπορεί να είναι δύσκολο να συζητήσετε με το παιδί σας θέματα όπως η χρήση ναρκωτικών και αλκοόλ, το σέξ, και το έγκλημα, αλλά η επικοινωνία με το παιδί σας είναι ένα από τα σημαντικότερα βήματα για την πρόληψη της παραβατικότητας των ανηλίκων. Εάν δεν μιλάτε με το παιδί σας για αυτά τα θέματα, σχεδόν σίγουρα θα μάθει γι' αυτά από τους συνομηλίκους, την τηλεόραση και τις ταινίες. Πρέπει να βεβαιωθείτε ότι το παιδί σας καταλαβαίνει τους κανόνες και τις προσδοκίες σας και να διατυπώνετε σαφείς συνέπειες για την παραβίασή τους

Ενθαρρύνετε το παιδί σας να εμπλακεί σε εξωσχολικές δραστηριότητες

Η συμμετοχή σε ομάδες μετά το σχολείο και οι εξωσχολικές δραστηριότητες όχι μόνο κρατούν το παιδί σας σε ένα ασφαλές και εποπτευόμενο περιβάλλον, αλλά μπορεί να τα βοηθήσει να νιώσουν ότι έχουν κίνητρα, προσήλωση και αποδοχή. Τα παιδιά που αισθάνονται ότι είναι μέρος μιας κοινότητας και που συμμετέχουν ενεργά σε μια δραστηριότητα για την οποία είναι παθιασμένα είναι πολύ λιγότερο πιθανό να εκτεθούν ή να πειραματιστούν από κάποια εγκληματική δραστηριότητα

Erasmus+

Μείνετε σε εγρήγορση

Πρέπει να είστε ενήμεροι για τις κόκκινες σημαίες και τις κοινές εγκληματικές τάσεις των εφήβων της σύγχρονης εποχής στην περιοχή σας. Εκπαιδεύστε τον εαυτό σας σε θέματα όπως τα τοπικά σύμβολα συμμοριών, τα δημοφιλή φάρμακα και τα συμπτώματα της μεθυστικότητας. Μάθετε πώς να αναγνωρίζετε τα σημάδια της κατανάλωσης οινοπνεύματος και ναρκωτικών στο παιδί σας, ώστε να μπορείτε να αντιδράσετε αμέσως, αν παρατηρήσετε κάτι κακό

Μην αφήνετε το παιδί σας χωρίς επιτήρηση

Αν δεν μπορείτε να εποπτεύσετε το παιδί σας μετά το σχολείο, θα πρέπει να βρείτε έναν άλλο ενήλικα που να μπορεί να φροντίσει ή να εγγραφεί σε κάποιο είδος προγράμματος δραστηριοτήτων. Θυμηθείτε ότι ακόμα και οι πιο υπεύθυνοι και λαμπρότεροι έφηβοι μπορούν όταν τους επιτραπεί να κάνουν ό, τι θέλουν χωρίς την επίβλεψη των ενηλίκων

Erasmus+

Παραμείνετε σταθεροί

Εάν το παιδί σας έχει πρόβλημα στο σπίτι, στο σχολείο, σε έναν οργανισμό ή στο σπίτι ενός φίλου, πρέπει να ακολουθήσετε μια σταθερή προσέγγιση στην τιμωρία. Παρακολουθώντας τις προσδοκίες και τις συνέπειες που έχετε διαπιστώσει, βοηθάτε τον έφηβο να καταλάβει ότι δεν μπορεί να ξεφύγει με κακή συμπεριφορά και αδίκημα.

Ξοδέψτε χρόνο με το παιδί σας

Προσπαθήστε να βρείτε τακτικές ευκαιρίες για να περάσετε χρόνο με το παιδί σας. Βοηθήστε τα με την εργασία, πηγαίνετε τα σε ένα αθλητικό παιχνίδι ή τανιά, ή απλά παρακολουθήστε μια αγαπημένη τηλεοπτική εκπομπή μαζί. Όποτε είναι δυνατόν, καθίστε μαζί ως οικογένεια για δείπνο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, μπορείτε να διαμορφώσετε καλή συμπεριφορά για τον αναπτυσσόμενο γιο ή κόρη σας, ενώ μαθαίνετε περισσότερα για τα ενδιαφέροντα και τις δραστηριότητες του παιδιού σας, απαντώντας σε ερωτήσεις και βοηθώντας τον / την να αισθάνεται πιο άνετα να φτάσει σε εσάς σε περιόδους δυσκολίας ή ανάγκης.

Erasmus+

ΓΟΝΕΙΣ ας μεγαλώσουμε καλά παραγωγικά παιδιά!

Μην κλείνετε τα
μάτια όταν το παιδί¹
σας κάνει λάθος

Δώστε στα παιδιά σας
μια ισχυρή βάση
πειθαρχίας και
ευσέβειας

Erasmus+

Μην ξεκινήσετε την πειθαρχία στα παιδιά σας στο στάδιο της εφηβείας. Σε αυτό το στάδιο, το μυαλό τους έχει ήδη αναπτυχθεί και είναι ανοιχτό στην πίεση από τους συμμαθητές

Ξεκινήστε την πειθαρχία στο στάδιο που είναι παιδιά μικρά

Πείτε στα παιδιά σας ότι τους αγαπάτε και δείχνετε ότι η αγάπη σας είναι άνευ όρων

Κάντε την επικοινωνία προτεραιότητα

Erasmus+

Ορίστε όρια και
παραμείνετε σταθεροί
με την πειθαρχία

Διδάξτε τους ότι οι τρόποι, ο
σεβασμός για τον εαυτό τους
και τους άλλους θα τους
ανοίξει πόρτες για τον κόσμο

Χρονικό της επιτυχίας

Ιταλία

DIT (ομάδα άμεσης παρέμβασης) Περιγραφή προφίλ

Οι ομάδες του Κέντρου, αποτελούμενες από ψυχολόγους και εκπαιδευτικούς, DIT, εκπαιδεύτηκαν στη συστηματική προσέγγιση.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θεωρούμε απαραίτητο να υιοθετήσουμε ένα είδος παρέμβασης με βάση τις θεωρητικές αρχές, ώστε να έχουμε μια γενική εικόνα του υπάρχοντος προβλήματος και των πόρων που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο καθένας.

Οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζονται, μέσω μιας εποπτείας, με γνώση αυτής της μεθοδολογικής προσέγγισης και καλλιεργούν την ικανότητά τους να την υιοθετήσουν.

Οι επαγγελματίες πραγματοποιούν συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση των εξατομικευμένων εκπαιδευτικών διαδικασιών και έργων. Η συζήτηση και η βελτίωση με το οικογενειακό και το κοινωνικό δίκτυο ήταν σταθερές.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ο ανήλικος εντάχθηκε σε ομάδες παιδιών σε κίνδυνο και διέπραξε έγκλημα επιβαρυντικής κλοπής. Εντοπίστηκε από την αστυνομία και αναφέρθηκε στις δικαστικές αρχές. Εισήλθε στο εγκληματικό κύκλωμα και αυτή η εμπειρία είχε συναισθηματικό αντίκτυπο σε αυτόν. Πήγε σε δίκη κατά τη διάρκεια της οποίας του χορηγήθηκε περίοδος δοκιμασίας 9 μηνών. Το USSM του Μπάρι (Κοινωνική υπηρεσία ανηλίκων του ποινικού τομέα) ανέπτυξε ένα έργο γι 'αυτόν. Ανήκε στο πειραματικό κέντρο ημέρας για ανηλίκους στην ποινική περιοχή "Chiccolino" του Bitonto, όπου εμβάθυνε την προσωπική του κατάσταση, τις δυνατότητές του και τις ενεργοποιημένες δραστηριότητες ανάκαμψης και την κοινωνική ένταξη, μέσα από την ανάπτυξη ενός εξατομικευμένου σχεδίου.

Το οικογενειακό πλαίσιο του παιδιού είναι σοβαρά στερημένο οικονομικά και πολιτισμικά με κακή εκπαιδευτική αποτελεσματικότητα. Ο επιθετικός και βίαιος εκπαιδευτικός τύπος της πατρικής του μορφής και ο ανεπαρκής της μητέρας του, ήταν πολύ αδύναμος και με καταθλιπτικά χαρακτηριστικά, όπου οδήγησε το αγόρι να έχει ισχυρές προσωπικές ανασφάλειες, κακή διαχείριση θυμού, χαμηλή αυτοεκτίμηση και εγκατάλειψη του σχολείου.

Η έντονα συγκρουόμενη σχέση με τον πατέρα του προσδιόρισε στο παιδί ένα προκλητικό σχεσιακό στυλ, παρορμητικό και επιθετικό προς τους συνομηλίκους και τα ενήλικα πρόσωπα.

Erasmus+

Επίσης, δυσπιστία έναντι των ενηλίκων με έντονη αμφιθυμία στην οικοδόμηση μόνιμων δεσμών εμπιστοσύνης.

Συμμετείχε σε ομάδες νέων που διατρέχουν έντονο κίνδυνο αποκλίσεων, γνώρισε πρώιμη εξάρτηση από το αλκοόλ και την κάνναβη. Αυτές οι εμπειρίες τον οδήγησαν να διαπράξει εγκλήματα στη δημόσια κληρονομιά. Το αγόρι άρχισε να χρησιμοποιεί τσιγάρα περίπου 12 ετών, ένα πακέτο. Από την ηλικία των 15 ετών, καταχράστηκε το αλκοόλ και κατέληξε σε θετική χρήση κάνναβης / χασίς και στα 17 χρόνια ήταν θετικός στην κοκαΐνη.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται είναι η συστηματική-σχεσιακή. Η εκπαιδευτική ομάδα χρησιμοποιεί αυτήν την προσέγγιση επειδή θεωρούμε την καταλληλότερη μέθοδο για να επιπύχουμε το μέγιστο όφελος των χρηστών και των συγγενών τους και να βελτιώσουμε και να χρησιμοποιήσουμε όλους τους πόρους που προσφέρει η περιοχή. Το να εργαζόμαστε μεθοδολογικά με αυτήν την προσέγγιση σημαίνει να θεωρούμε ορισμένες πτυχές ως θεμελιώδεις:

- Το άτομο που φέρει ένα σύμπτωμα δεν μπορεί να εκτιμηθεί στην προσωπικότητά του. Η ενόχληση είναι πάντα ενδεικτική μιας κατάστασης σχεσιακής κακουχίας της οικογενειακής μονάδας.
- Το άτομο δεν μπορεί να παρεκτραπεί από το πλαίσιο του στην αξιολόγηση της συμπεριφοράς του. Κάθε άτομο έχει προσωπικό και οικογενειακό ιατρικό ιστορικό, βασισμένο σε ένα μοντέλο αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας.
- • Το κίνητρο του θέματος μας βοηθά να εστιάσουμε τη θέση του στο οικογενειακό και κοινωνικό πλαίσιο. Τα κίνητρα και οι προσδοκίες είναι πολύ αλληλένδετα και η αξιολόγηση των διαπρωτικών δεξιοτήτων σημαίνει επίσης ότι μπορούμε να κατανοήσουμε τους δεσμούς και τις αντιφάσεις μεταξύ μιας πραγματικά ζωντανής ιστορίας και μιας ιστορίας που λέγεται από με το ίδιο θέμα. Στρες και υποστήριξη της διαδικασίας "εξουσιοδότησης" της οικογένειας.

Η παρέμβαση του προγράμματος διαρθρώθηκε από τον κοινωνικό λειτουργό της USSM, μαζί με την ομάδα του εγκληματικού κέντρου. Το εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα (ιταλικό PEI) ενσωματώθηκε στο έργο MAP, το οποίο περιλάμβανε:

- δραστηριότητες εθελοντισμού για 9 ώρες την εβδομάδα σε εκπαιδευτικό κέντρο ημερήσιας φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες .
- παρακολούθηση της επαγγελματικής κατάρτισης
- τοξικολογικοί έλεγχοι από το SerD, δείγματα αίματος που λαμβάνονται στο κέντρο πτοινικής μέριμνας σύμφωνα με τις πρακτικές που αναπτύχθηκαν με την τοπική SerD,
- εβδομαδιαίες ψυχολογικές συνεντεύξεις στο κέντρο ημερήσιας φροντίδας.
- ψυχολογικές συνεντεύξεις με την οικογένεια,
- εκπαιδευτικές δραστηριότητες κοινωνικής ένταξης στο κέντρο ημερήσιας φροντίδας,
- ατομικές συνεντεύξεις με κοινωνικό λειτουργό, Υπηρεσία ανηλίκου στον πτοινικό τομέα,

Erasmus+

- Εκπαιδευτικό σεμινάριο παρασκευής πίτσας.
- ξεκινώντας επαγγελματική δραστηριότητα σε ένα εστιατόριο
- κοινές συνομιλίες με όλους τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες των υπηρεσιών .
- συμφιλίωση με το θύμα .
- αξιολόγηση και επαλήθευση του έργου .
- Μονοκρατικοί ή συλλογικοί έλεγχοι στο δικαστήριο ανηλίκων.

Οι δύο εβδομαδιαίοι τοξικολογικοί έλεγχοι διενεργήθηκαν στο κέντρο ημέρας και αναλύθηκαν από το SerD, σύμφωνα με προκαθορισμένες συμφωνίες μεταξύ των δύο υπηρεσιών, οι οποίες μοιράστηκαν τα αποτελέσματα μέσω συναντήσεων διεπιστημονικών ομάδων.

ΕΛΛΑΣ

DIT (ομάδα άμεσης παρέμβασης) Περιγραφή προφίλ

Ο Δήμος Αθηναίων, μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης της Αθήνας, ξεκίνησε τη λειτουργία του Συστήματος Διαμονής και Υπηρεσιών για τους Αιτούντες Ασύλου στο πλαίσιο του ΕΣΤΙΑ (Υποστήριξη Έκτακτης Ανάγκης για Ενσωμάτωση & Διαμονή). Το πλαίσιο του Σχήματος αποτελείται από ομάδες που διοικούνται από ομάδες με 3 μέλη. Κάθε ομάδα αποτελείται από 1 κοινωνικό επιστήμονα, 1 υπεύθυνο διαμονής και 1 διερμηνέα.

Αυτές οι ομάδες 3 μελών εκπαιδεύτηκαν στη συστηματική-σχεσιακή προσέγγιση και λειτουργούσαν ως DIT. Τα DIT υποστηρίχθηκαν επίσης με επιβλεψη και πρόσθετη κατάρτιση για τη βελτίωση των δεξιοτήτων διαχείρισης περιπτώσεων, οι οποίες επικεντρώθηκαν στις ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις που αποσκοπούσαν στη σύνδεση με τις δημόσιες υπηρεσίες.

Σύντομη περιγραφή της ιστορίας των νέων

Ο Ν. είναι ένας άνδρας 23 ετών από τη Συρία. Είναι μόνο παιδί και μεγάλωσε με τη μητέρα του, αφού ο πατέρας του πέθανε όταν ο Ν. ήταν πολύ νεαρός. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο γυμνάσιο και στη συνέχεια παρακολούθησε σεμινάρια για να γίνει ξεναγός και αεροσυνοδός. Ωστόσο, λόγω των δυσκολιών και των διακρίσεων που αντιμετώπισε, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει.

Ήρθε στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 2016 μαζί με τη μητέρα του. Από τον Απρίλιο του 2017 φιλοξενείται σε διαμέρισμα στο κέντρο της Αθήνας, μέσω του Σχεδίου Διαμονής για τους Αιτούντες Ασύλου του Δήμου Αθηναίων. Ο Ν. έφυγε από τη Συρία λόγω του πολέμου, αλλά και επειδή ήθελε να ζήσει σε μια κοινότητα όπου θα αισθανόταν ασφαλής στην έκφραση της

σεξουαλικής του ταυτότητας. Ενώ βρισκόταν στη Συρία, ο N. αντιμετωπίστηκε αρνητικά προφορικά και σωματικά λόγω του σεξουαλικού του προσανατολισμού.

Είναι ομοφυλόφιλος και αυτό έκανε τόσο το ταξίδι του όσο και τη διαμονή του στα κέντρα υποδοχής πολύ δύσκολα λόγω της διακριτικής / ρασιστικής συμπεριφοράς των συμπατριωτών του. Οι διαρκείς διακρίσεις εναντίον του, ενώ βρισκόταν στο προηγούμενο κέντρο προσφύγων, τον οδήγησαν να απειλήσει ότι θα βλάψει τον εαυτό του, προκειμένου να επιτύχει τη μεταφορά της μητέρας του σε άλλη ΜΚΟ.

Η μητέρα του ήταν πάντα πολύ υποστηρικτική και προστατευτική μαζί του. Αυτό ήταν πολύ χρήσιμο για τον N. για να μπορέσει να ξεπεράσει αυτές τις δυσκολίες και να επιβιώσει σε ένα τόσο εχθρικό περιβάλλον. Η μητέρα του είναι επίσης μια πολύ παρακινημένη και δραστήρια γυναίκα, η οποία υπήρξε πρότυπο για το N.

Παρέμβαση

Τα άτομα LGBT, γενικά, συχνά αντιμετωπίζουν πολλαπλούς κινδύνους και αυξημένη ευπάθεια. Στην περίπτωση των προσφύγων, οι καταστάσεις αυτές καθίστανται πιο περίπλοκες, δεδομένου ότι οι πρόσφυγες της LGBT κοινότητας πρέπει να αντιμετωπίσουν το διπλό στίγμα και τις αυξημένες προκλήσεις. Αυτός ο υψηλότερος κίνδυνος για διακρίσεις και περιθωριοποίηση από την κοινότητα υποδοχής, έκανε την περίπτωση του N. ένα παράδειγμα μιας συγκεκριμένης, εστιασμένης παρέμβασης, για να μπορέσει να έχει πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες.

Ο στόχος των επαγγελματιών ήταν να κινητοποιήσουν και να ενδυναμώσουν τον N., εξερευνώντας τις διαπροσωπικές δεξιότητές του.

Πρώτον, δόθηκε έμφαση στη σύνδεση του N. με ανθρώπους που αντιμετώπισαν παρόμοιες προκλήσεις και με τους οποίους μπορεί να μοιράζεται σκέψεις και να αισθάνεται ότι είναι μέλος μιας κοινότητας. Έτσι, ο N. εισήχθη στην κοινότητα LGBT στην Ελλάδα.

Δεδομένου ότι ο N. μιλάει αγγλικά, η ομάδα που τον υποστηρίζει πρότεινε να εργαστεί ως διερμηνέας σε άλλες οργανώσεις που εργάζονται με πρόσφυγες, αρχικά ως εθελοντές και αργότερα προσλήφθηκαν. Αυτό στόχευε στην καλύτερη ένταξή του, αν ήταν σε θέση να υποστηρίξει τον εαυτό του με τη δουλειά του και στη διεύρυνση των κοινωνικών δικτύων με τα οποία αλληλεπιδρά.

Επιπλέον, λόγω της εργασίας του ως διερμηνέας, παρακολούθησε σεμινάρια και εκπαιδευτικές συναντήσεις με στόχο τους διερμηνείς, εμπλουτίζοντας έτσι τις επαγγελματικές δεξιότητες και τις γνώσεις του.

Erasmus+

Ο Ν. συμμετείχε επίσης σε μια δραστηριότητα που οργανώθηκε από το Σχέδιο Διαμονής για τους Αιτούντες ασύλου, "Άκούστε την ιστορία μου". Περιλάμβανε μια ζωντανή αφήγηση, η οποία υπάρχει σε όλους τους πολιτισμούς ως εκπαιδευτικό μέσο και συμβάλλει στην ανατροπή των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων και στη σύνδεση των προσφύγων με την κοινότητα υποδοχής. Η δραστηριότητα αυτή έδωσε στον Ν. την ευκαιρία να αναδιατυπώσει την ιστορία του μέχρι στιγμής, παρουσιάζοντας ποιος είναι, τις εμπειρίες του και τα όνειρά του σχετικά με το μέλλον.

Η ομάδα των επαγγελματιών που εργάζονται μαζί του, επικεντρώθηκε σε εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προγράμματα. Ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα ήταν η απόκτηση υποτροφίας από το American College of Greece - Deree, για μαθήματα αγγλικών, στο πλαίσιο του έργου «Από το στρατόπεδο στην πανεπιστημιούπολη», που απευθύνεται σε πρόσφυγες. Ολοκλήρωσε τα μαθήματα αυτά με τακτική παρακολούθηση, αποστολές, εξετάσεις στις οποίες υπερέβη. Ως αποτέλεσμα, κέρδισε τετραετή υποτροφία σε έναν τομέα του ιδίου ενδιαφέροντος. Εν τέλει επέλεξε την Κοινωνιολογία και θα ξεκινήσει το πρόγραμμα τον Σεπτέμβριο του 2018.

Επιπλέον, η ομάδα υποστήριξής του επικεντρώθηκε επίσης στη μητέρα του Ν., η οποία παρακολούθησε επίσης μαθήματα γλωσσών και άλλες δραστηριότητες και τελικά βρήκε δουλειά σε κομμωτήριο. Έχει χρησιμεύσει ως πρότυπο, αλλά κυρίως ως πηγή σταθερής υποστήριξης και ενδυνάμωσης για τον Ν.

Τέλος, ο Ν. συμμετείχε σε διάφορες δραστηριότητες και πολιτιστικές εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από το Σχέδιο Διαμονής για τους Αιτούντες ασύλου και άλλους οργανισμούς, όπως ξεναγήσεις σε μουσεία, περιηγήσεις στην πόλη και άλλες δραστηριότητες αφοσίωσης στην κοινότητα.

Συμπεράσματα

Ο Ν. Είναι ένας πολύ ταλαντούχος και εξειδικευμένος νεαρός άνδρας. Ήταν σε θέση να ξεπεράσει τις σοβαρές προκλήσεις που αντιμετώπισε τόσο στην πατρίδα του όσο και στην κοινότητα υποδοχής. Έχει πάντα μια ισχυρή βιούληση να εμπλουτίσει τις δεξιότητές του και να επιτύχει τους στόχους του, γεγονός που τον βοήθησε να χρησιμοποιήσει τις εμπειρίες του ως εργαλείο για προσωπική ανάπτυξη.

Erasmus+

Το σημαντικότερο ήταν ότι ο Ν. μπόρεσε να χρησιμοποιήσει σωστά τα ανθρώπινα δίκτυα με τα οποία ήλθε σε επαφή, προκειμένου να λάβει όλη τη βοήθεια και υποστήριξη που θα τον ωφελήσει.

Χρησιμοποιώντας αυτά τα δίκτυα και τις δικές του διαπροσωπικές δεξιότητες, ο Ν. έγινε ιδρυτικό μέλος της LGBT κοινότητας των προσφύγων στην Ελλάδα, μέσω της οποίας διοργανώνονται διάφορες δραστηριότητες με στόχο τη σύνδεση με το ευρύτερο τμήμα της κοινωνίας, την εξασφάλιση δικαιωμάτων ενσωμάτωσης, αλληλεγγύης και υποστήριξης σε θέματα ρατσισμού, βίας και κακοποίησης. Η κοινότητα αυτή δεν δραστηριοποιείται μόνο στην Ελλάδα, όπου έχει έρθει σε επαφή με όλες τις εθνικές αρχές, αλλά έχει επίσης δημιουργήσει ευρωπαϊκά δίκτυα για την προώθηση των δικαιωμάτων LGBT σε πολλές χώρες. Ως μέλος της κοινότητας, ο Ν. ταξίδεψε στη Γαλλία και την Πορτογαλία ως βασικός ομιλητής σε σχετικές εκδηλώσεις.

Επιπλέον, ο Ν. απέκτησε πλήρη υποτροφία και είναι έτοιμος να σπουδάσει Κοινωνιολογία στο Αμερικανικό Κολλέγιο της Ελλάδας - Deree τον Σεπτέμβριο του 2018, λόγω της επιτυχούς συμμετοχής του στο πρόγραμμα "Από το στρατόπεδο στο πανεπιστήμιο". Αφού ολοκληρώσει τις σπουδές του, ο Ν. επιθυμεί να συνδυάσει τις νεοαποκτηθείσες γνώσεις του με τις φυσικές δεξιότητες γραφής του, για να προωθήσει τα δικαιώματα LGBT.

Ονειρεύεται επίσης να ταξιδέψει και να ζήσει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και επιθυμεί να είναι σε θέση να παραμείνει ακτιβιστής και να αγωνιστεί για όλα τα κοινωνικά θέματα που τον αφορούν ή το κοινωνικό του δίκτυο.

Μέσα από αυτά τα δίκτυα και με τη βοήθεια της ομάδας υποστήριξης του Προγράμματος, ο Ν. πέτυχε να ενταχθεί επιτυχώς στο νέο κοινωνικό πλαίσιο και δημιούργησε σημαντικές σχέσεις τόσο με τους Συριανούς όσο και με τους Έλληνες.

Ρουμανία 1

DIT (ομάδα άμεσης παρέμβασης) Περιγραφή προφίλ

Εξειδικευμένο προσωπικό στην κοινωνική βοήθεια, σχολική, επαγγελματική, εκπαιδευτική, θεραπευτική δραστηριότητα για τα παιδιά μας όπως: Εκπαιδευτικοί Συντονιστές, εκπαιδευτικοί, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, γιατροί, ιατροί βοηθοί, εκπαιδευτικοί.

Το σύνολο του προσωπικού είναι εξειδικευμένο, διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις, αλλά και τις επικοινωνιακές ικανότητες, το πνεύμα ομαδικής εργασίας και είναι ιδιαίτερα υποκινημένο για την υλοποίηση όλων των στόχων εργασίας.

Erasmus+

Σύντομη περιγραφή της ιστορίας των νέων

Ο νεαρός έρχεται από μια νομική σχέση και έχει και μια μικρή αδερφή. Λέει ότι η υλική του κατάσταση ήταν καλή, τόσο ο ίδιος όσο και οι γονείς του εργάζονταν σε ένα εργοστάσιο υλικών από την πατρίδα. Επί του παρόντος, οι γονείς του εργάζονται στην Αγγλία για να κερδίσουν χρήματα, ώστε οι νέοι να πληρώσουν τις αποζημιώσεις που καθορίζονται με ποινή. Είναι σε σχέση για σχεδόν ένα χρόνο, δηλώνοντας ότι έχει καλές σχέσεις τόσο με την κοπέλα όσο και με τους γονείς της.

Παρέμβαση

Θεραπευτικά προγράμματα: γνωστική-συμπεριφορική, μη κατευθυντική, επαγγελματική θεραπεία, τέχνη-θεραπεία

Τα προγράμματα αυτά έχουν πρωταρχικούς στόχους:

- αναδιοργάνωση της συναισθηματικής συνείδησης μέσα στην καθημερινή εμπειρία
- την ενίσχυση και την αναδιάρθρωση των διαπροσωπικών σχέσεων
- την κατανόηση και την αναγνώριση των δικών του προσωπικών συγκρούσεων (δυσαρμονικών)
- την ενίσχυση και των δύο ικανοτήτων για να διαχειριστεί τη ζωή του και τις ικανότητές του να προσαρμόζεται σε διαφορετικές καταστάσεις

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα περιλαμβάνουν δραστηριότητες κοινωνικής αποκατάστασης που αναπτύσσονται μέσα στην κοινότητα: διάφορες επισκέψεις σε πάρκα, εκθέσεις, μουσεία, δημόσιο φορείς, καταστήματα, κινηματογράφοι, Θέατρα, αθλητικές εκδηλώσεις, σχολικά στρατόπεδα, εκδρομές, πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Οι δραστηριότητες και τα προγράμματα που παρουσιάζονται έχουν διαφορετικά στάδια, καλύπτοντας ολόκληρη την περίοδο κράτησης. Κάθε στάδιο έχει τους δικούς του στόχους και συγκεκριμένες εξελίξεις.

Η περίοδος προσαρμογής ήταν υποχρεωτική, καλύπτει 21 ημέρες και αποτελείται από τα εξής: υποδοχή του νεαρού παραβάτη και ενημέρωση σχετικά με τα βασικά (εσωτερικοί κανόνες, επίσκεψη στο κέντρο), ιατρικές εξετάσεις. Συλλογή σημαντικών πληροφοριών σχετικά με την ιστορία του, προσδιορίζοντας το προφίλ της ψυχολογικής συμπεριφοράς, τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα του ανηλίκου, αξιολογώντας την προσωπικότητα του ανηλίκου και συμπληρώνοντας τον φάκελο προσωπικής ανάπτυξης που θα αποτελέσει τη βάση του εξατομικευμένου σχεδίου παρέμβασης.

Η ίδια η παρέμβαση - όταν ο νεαρός συμμετέχει ενεργά σε διαφορετικά προγραμματισμένα προγράμματα και δραστηριότητες, ενώ η διεπιστημονική ομάδα παρακολουθεί την εξέλιξή του, μέσω ενδιάμεσων αξιολογήσεων, αναλύει την πρόοδό του και την ποιότητα των σωρευμάτων του.

Erasmus+

Η διεπιστημονική ομάδα συνεδριάζει σε εβδομαδιαία βάση για να συζητήσει την εξέλιξη του νεαρού, να διαπιστώσει εάν το εξατομικευμένο σχέδιο επέμβασης είναι επαρκές και να το προσαρμόσει ανάλογα με τις ανάγκες του και τις δυνατότητες αυτοαποσύνθεσης.

Η περίοδος προπληρωμής είναι τεράστια και ξεκίνησε 3 βήματα προτού θέσει τον έφηβο ελεύθερο. Την εποχή εκείνη ο νεαρός συμπεριλήφθηκε σε συγκεκριμένα προγράμματα με στόχο την προετοιμασία του για κοινωνική, οικογενειακή, επαγγελματική και σχολική επανένταξη. Διαθέτει επίσης εγκαταστάσεις επικοινωνίας με οργανισμούς κοινωνικής επανένταξης και συνδρομής, φορείς ανεργίας και τοπικούς εκπροσώπους της κοινότητας.

Οι εκπαιδευτικοί και ο κοινωνικός λειτουργός ενημερώνουν τον νεαρό για την πιθανότητα:

- να επικοινωνήσει με την υπηρεσία κοινωνικής επανένταξης και βοήθειας
- να συμπεριληφθεί μετά την απελευθέρωση τους σε προγράμματα επαγγελματικής συμβούλευτικής, βοηθώντας τους να βρουν δουλειά ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους.

Συμπεράσματα

Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του εκπαιδευτικού μέτρου, έχει υποστηριχθεί από την οικογένεια ότι είχε μια σωστή συμπεριφορά, που οδήγησε στην απελευθέρωσή του στο μισό της τιμωρίας. Τώρα εργάζεται με νομικές μορφές, ώστε να είναι αυτοσυντηρούμενος.

Erasmus+

Πηγές

<http://www.unicef.ro/>

<http://www.ana.gov.ro/>

http://ec.europa.eu/education/node_ro

<https://www.politiaromana.ro/>